

Periodisk programevaluering av årsenhet, bachelor- og masterprogrammet i psykologi 2022/2023

1. Innledning

Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) ved Universitetet i Oslo (UiO) oppnevnte våren 2023 følgende komité til å gjennomføre en periodisk evaluering av årsenhet, bachelor- og masterprogrammet i psykologi: Rannveig Grøm Sæle (førsteamanuensis i psykologi, UiT Norges arktiske universitet), Ida Krohn Sjursen (student, psykologi bachelor), Are Turmo (kompetansedirektør, NHO) og Jemima García-Godos (professor i samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo og komiteens administrator).

Periodiske programevalueringer inngår i UiOs kvalitetssystemet ved UiO, med hensikt til å foreta en helhetlig vurdering av hvert enkelt studieprogram. Ved vurderingen skal utviklingsaspektet vektlegges fremfor kontroll. Videre skal målsettingene for studier i SV-fakultetets Strategi 2030 være retningsgivende for evalueringspanelets vurderinger.

Informasjonsgrunnlag for komiteens arbeid er omfattende, og inkluderer programledelsens egenvurdering av psykologiprogrammene, studieprogrammernes årlige programgjennomgang, emneevalueringer (både underveis og sluttevalueringer), studentevalueringer foretatt av programmet, Arbeidslivsundersøkelsen 2018 og rapporter fra Studiebarometeret for perioden 2017-2022. Komiteen har også brukt informasjon fra nettsidene til de tre studieprogrammene. Komiteen avholdt møter med et utvalg av studenter, utvalgte undervisere på programmet, studiekonsulenter og utdanningsleder den 26.mai i år. Komiteens vurderinger og anbefalinger er basert på helhetsinntrykket fra informasjonsgrunnlaget, møtene og komiteens interne drøftinger.

Ifølge mandatet, «Evalueringskomiteen skal foreta en samlet vurdering av om målene for programmet slik de er beskrevet i programplanen er oppnådd, om de er godt formulert og om de er hensiktsmessige, samt foreslå hvilke tiltak som bør gjennomføres for å forbedre studieprogrammet». I tillegg bes komiteen om å gi en særskilt vurdering av

- (i) oppbyggingen av PSIs bachelorprogram,
- (ii) tverrfaglighet i bachelorprogrammet.
- (iii) forholdet mellom struktur i bachelor og masterprogrammene,
- (iv) arbeidslivsrelevans og samhandlingskompetanse knyttet til bærekraft, klima, miljø og det grønne skiftet, både i bachelor og masterprogrammene, og
- (v) anbefalinger fra [Rapport fra klimautvalget ved Psykologisk institutt \(uio.no\)](#) ift eventuelt ny studieretning og/eller tverrfaglig program.

Mandatet spesifiserer at komiteen ikke skal gi omfattende beskrivelser av studieprogrammene, men konsentrere seg om å gi faglige råd til fakultets- og programledelsen. Komiteen bes også om å gi en sammenfattende anbefaling om studieprogrammernes videreføring, endring eller nedleggelse.

I denne rapporten har vi valgt en tematisk fremfor en programbasert presentasjon av våre vurderinger. Dette tillater å se sammenhengen mellom de ulike programmene og synliggjør noen felles trekk på tvers av programmer. Når det gjelder de aspektene komiteen bes en særskilt vurdering om, har vi valgt å prioritere punkt (i)-(iv). Rapportens siste del består av en oppsummerende vurdering og spesifikke anbefalinger.

2. Læringsmål og læringsutbytte i studieprogrammene

- Årsenheten

Årsenheten i psykologi gir ifølge studieplanen «elementær kjennskap til og forståelse for moderne psykologi, herunder ulike teoretiske og metodologiske perspektiver». Læringsutbyttene gjenspeiler at det er en introduksjon til sentrale psykologiske teorier, metoder, begreper, forskningsresultater, samt fagets historie. Innføringen innbefatter et metode-emne, samt tre basalemner (kognitiv psykologi, utviklingspsykologi og sosialpsykologi), i tillegg til exphil og exfac. Mesteparten av studiepoengene (50 av 60) er felles med bachelorstudiet. Emnene dekker de overordnede læringsutbyttene i studieplanen tilstrekkelig.

Årsenheten oppleves likevel litt uklar og formålsløs. Den er svært populær blant søkerne, men ca. en av fem studenter fullfører ikke programmet. Sannsynligvis er noe av grunnen til at årsstudiet «bommer på alt», som et av intervjuobjektene formulerte det, at man ikke vet hvor man skal sikte. Komiteen oppfordrer PSI å definere hva formålet med årsstudiet skal være. Et tiltak i en slik prosess kan være en undersøkelse blant nåværende og tidligere årsstudiestudenter som kartlegger hvorfor de velger dette studiet og hva de har brukt det til i ettertid. Dette kan gi datagrunnlag for å ta en beslutning angående om exphil og exfac skal være inkludert i årsenheten eller ikke. Et alternativ er å la exphil og exfac være valgfritt, slik at de som ønsker å bruke årsenheten inn i videre studier kan ta disse emnene, samtidig som de kan erstattes av andre psykologiemner for de som ønsker det.

Dersom PSI ønsker seg lektorstudenter til årsstudiet, bør man vurdere å legge opp et løp gjennom et formelt samarbeid med lektorstudiet. Løsninger som retter seg mer direkte mot en bestemt studentpopulasjon vil også kunne gjøre det enklere å vise arbeidslivsrelevansen i årsenheten.

- Bachelorprogrammet

Gjennom en bachelor i psykologi ved UiO lærer studentene om bredden og mangfoldet i moderne psykologi. Bachelorprogrammet inkluderer således en rekke emner som dekker et stort psykologifaglig spenn, og bacheloroppgaven kan skrives innenfor et av fem hovedtemaer. Som i årsenheten lærer studentene om sentrale begreper, forskningsfunn, teorier og metoder, men i bachelorprogrammet er det taksonomiske nivået på læringsutbyttene høyere.

Kunnskapslæringsutbytter i studieplanen er godt ivaretatt gjennom emneporteføljen. Vi har dog noen kommentarer til noen av læringsutbyttene innenfor ferdigheter og generell kompetanse.

- *Demonstrere god skriftlig og muntlig formidlingsevne innenfor psykologifaget.* Skriftlig formidlingsevne tror vi studentene får mange muligheter til å demonstrere gjennom skriftlige skole- og hjemmeeksamener, essay, semesteroppgaver og BA-oppgaven. De muntlige formidlingsevnene blir kanskje utviklet gjennom deltakelse på mengder av obligatorisk undervisning, men blir sjelden formelt vurdert.

- *Arbeide selvstendig, organisere og planlegge eget arbeid innenfor gitte frister, og å kunne gi og motta kritikk på en konstruktiv måte.* Vi er usikre på hvordan obligatorisk oppmøte bidrar til å utvikle en slik selvstendig arbeidsmåte. Studentene savner også mer tilbakemelding på arbeidet sitt, samt hjelp til hvordan de kan gi tilbakemelding til hverandre, som utdypet ytterligere annet sted i rapporten.
- *Utvikle faglig nysgjerrighet gjennom utveksling av synspunkter med andre.* Heller ikke dette blir formelt vurdert noe sted, noe som riktignok kanskje er naturlig gitt læringsutbyttets natur. Likevel er vårt inntrykk at lærere og studenter har ulik oppfatning av hvor mye faglig diskusjon det rent faktisk er i de enkelte emnene.

I Kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring, nivå 6.2 (BA-grad) er "kjenner til nytenking og innovasjonsprosesser" et læringsutbytte under generell kompetanse. Komiteen noterer at dette læringsutbyttet ikke gjenspeiles i studieplanens læringsutbytter og heller ikke i de obligatoriske BA-emnene. PSI oppfordres til å bygge inn dette læringsutbyttet på en eksplisitt måte, eventuelt synliggjøre det inn i programmets læringsmål.

Karrieremuligheter med en bachelorgrad i psykologi er mangfoldige (tidligere studenter jobber ifølge nettsidene med blant annet organisasjonsutvikling, personal, ledelse, undervisning, kommunikasjon, PR og journalistikk). Dette brede mangfoldet av muligheter kan medføre at relevansen for arbeidslivet i stedet blir utydelig og vanskelig å få øye på for studentene. Vi kommer tilbake til dette under arbeidslivsrelevans.

- Masterprogrammet

Masterstudiet gir studentene økt kompetanse og kunnskap innen det psykologiske fagfeltet. De lærer å anvende kunnskapen i ulike arbeidssituasjoner, og får en spesialisering i et av psykologiens områder gjennom å kunne velge en av tre ulike studieretninger (Arbeids- og organisasjonspsykologi – AO, Cognitive neuroscience – CN og Helse, utvikling og samfunn – HUS). Alle tre retninger har en masteroppgave på 60 sp, metodeemner og et praksiselement.

Som i bachelorprogrammet kan vi ikke gjenfinne temaet innovasjon i studieplanene eller i emnene på masterprogrammets tre retninger. Formuleringen i kvalifikasjonsrammeverkets nivå 7 er «Kandidaten kan bidra til nytenking og i innovasjonsprosesser» og er således løftet taksonomisk fra bachelorstudentene som skal «kjenne til» dette. Endrings- og utviklingsarbeid er nevnt i to av studieretningene (HUS og arb/org), men ikke innovasjon eksplisitt. Vi anbefaler at PSI også i masterprogrammet finner en plass til dette.

Studenter som velger *Arbeids- og organisasjonspsykologi* skal få innsikt og kunnskap innen arbeids- og organisasjonspsykologi innenfor faglige perspektiver (teorier, begreper), sentrale metoder (innsamling av data, analyser, fortolkning), og profesjonell utøvelse av faget (presentere, kommunisere, formidle). Retningen er relevant for ulike typer karrierer innen organisasjon, ledelse og arbeidsliv. Læringsutbyttene i studieplanen synes godt dekket i emnene studentene tar.

Studieretningen *Cognitive neuroscience* gir studentene kunnskap om grunnleggende mekanismer for forståelse av hjerne og kognisjon, avanserte, nevrovitenskapelige metoder og hvordan hjerne/kognisjons-plastisitet utvikler seg gjennom livsløpet. Denne studieretningen har et tydelig forskningsfokus, både i innhold og i videre karrieremuligheter.

Når det gjelder læringsutbyttene knyttet til metode, er disse dekket i emnebeskrivelsene. Likevel tyder tilbakemeldinger fra studentene på at metodeundervisningen er for teoretisk, og uten tilstrekkelig praktisk øvelse, slik at læringsutbyttene ikke oppnås tilstrekkelig godt. Praxisemnet i kognitiv nevrovitenskap oppleves som svært arbeidskrevende sett i forhold til kontrakten studentene skriver, og med mangelfull oppfølging. Generelt sier studentene at de opplever at intensjonen ofte er god, men at det ikke alltid gjennomføres på en vellykket måte.

På studieretningen *Helse, utvikling og samfunn* kan studentene fordype seg i alt fra holdninger til kroppsbilde og seksualitet, risikoforhold i utviklingen av psykiske vansker hos barn og unge eller oppbygging av demokrati og rettferdighet i etterkant av konflikter.

Studentene velger mellom fire ulike temaløp (anvendt helsepsykologi, kultur- og samfunnspsykologi, sosialpsykologi og utvikling og forebygging av barn og unges psykiske vansker). Dette innebærer at masterretningen har få obligatoriske emner som er felles for alle studentene, noe som gjør det utfordrende å vurdere om læringsutbyttene i studieplanen oppnås for hver enkelt student. Læringsutbyttene er i stor grad utformet på en overordnet måte slik at de kan passe for fire ulike fag, men noen felleselementer er likevel eksplisitt beskrevet.

Vi vil trekke frem praksisemnet i kultur og samfunn/HUS (Felleskap- og samfunnspsykologi) og kvalitativ metode som et godt eksempel på samarbeid mellom emner. Selve praksisemnet oppleves vellykket, og studentene trekker frem som positivt at data som samles inn gjennom praksis kan brukes i kvalitativ metode-emnet, samt at det er et uttalt mål om å publisere dette som vitenskapelige artikler. Dette gir studentene et godt læringsutbytte og opplevd relevans.

Karrieremuligheter for HUS-retningen inkluderer arbeidsområder som forebygging og folkehelse, kriminalomsorgen, flyktninger, PPT, barnevern, utdanning og arbeidsliv. Særlig i temaløpet anvendt helsepsykologi legger man vekt på å eksplisitt vise hvordan kompetanse på forebygging og folkehelse er nødvendig i en annen kontekst enn kliniske psykologers behandling av psykisk lidelse.

3. Helhet og sammenheng

I sin vurdering av helhet og sammenheng av psykologiprogrammene, har komiteen valgt å se nærmere på emnesammensetning og programstruktur. Studieprogrammene gjennomgås hver for seg, mens internasjonalisering presenteres samlet på slutten av denne delen.

- Årsenheten

Årsenheter generelt består av 60 studiepoeng. Årsenheten i psykologi ved UiO består av 40 studiepoeng i psykologiemner (10sp 1.semester, 30sp 2. semester) og kompletteres med 20sp fra Exphil og Exfac (begge 1.semester). Ved andre årsstudium i psykologi inngår normalt ikke Exfac. Exphil inngår noen steder, men kan eksempelvis byttes med andre psykologiemner ved NTNU. Endring til dagens opplegg oppsto i sammenheng med revidering av bachelorprogrammet i 2017/2018 og det kan ligge gode argumenter til grunn. Komiteen finner likevel at årsenheten oppbygging ikke er i samsvar med studiets målsetninger, spesielt med tanke på at «årsenheten gir sammen med PPU undervisningskompetanse i psykologi», slik det opplyses i enhetens nettsider. Komiteen oppfordrer PSI til å revidere årsenheten, helst slik at den består av 60 studiepoeng i psykologiemner.

- Bachelorprogrammet

Bachelorprogrammet i psykologi fikk en ny studieplan i 2018. Ifølge egevalueringen var formålet med revisjonen å tydeliggjøre at programmet «er en generell, akademisk og forholdsvis bred utdanning innen utvalgte av psykologifagets sider som skiller seg fra profesjonsprogrammet.» Bredden i psykologifaget kommer godt til uttrykk i emnesammensetning: 130 studiepoeng i psykologi fordypning, der 30sp er forbeholdt metode, 20sp bacheloroppgave og 10sp valgfritt psykologiemne. Den tidligere oppbyggingen med fordypninger i fem fagområder ble dermed erstattet med 130sp i obligatoriske emner. Det er likevel verdt å merke at en viss fordypning gjenstår gjennom fem bacheloroppgaveemner som gjenspeiler fagområdene. Videre er det 30sp forbeholdt frie emner/utveksling i 5.semester. I tillegg kommer 10 sp Exphil og 10 sp Exfac.

En fordel med dagens oppbygging er at bachelorstudenter kvalifiseres til masterstudier uten å måtte ta valgbare fordypningsemner (med unntak av Cognitive Neuroscience). Det første året dekker basale fag, mens det andre året tar studenter både 2000- og metodeemner. I samtale med studentene fikk komiteen høre at studenter opplever at mesteparten av emnene de tar er innføringsemner, selv om de ligger på 2000-nivå. Gitt sammensetningen av emner fra ulike fagområder, kan komiteen forstå studentenes inntrykk godt. Overlapp i emnenes innhold ble nevnt både av studenter, undervisere og studieadministrasjon. Komiteen fikk inntrykk på at det er rom for mer samkjøring og koordinering på tvers av emner. Et annet moment er at mange av emnene tas av studenter fra andre fagområder, som ikke har de samme forkunnskapene. Dermed blir det stadig en ny repetisjon av hva psykologi grunnleggende er. Dette tar opp tid som studentene gjerne heller skulle sett brukt på hvordan den konkrete kunnskapen i emnet kan anvendes i praksis, for eksempel.

Videre inkluderes tre metodeemner i graden, til sammen 30sp; mens de fleste andre bachelorgrader i SV-fak har 10-20sp i metode. Omfanget korresponderer dog med de fleste andre bachelorprogrammene i psykologi i Norge. Samtidig finnes det ikke et felles innføringsemne i psykologi, noe som ble problematisert i samtale med undervisere i forhold til fleksibilitet i programmet. Noen ga uttrykk for behovet for et større innføringsemne, som kunne gi oversikt over psykologifaget og dets bredde. Undervisere ga uttrykk for at studenter «får litt av det meste», men at utfordringer er at det blir veldig mye, når alt skal med.

Bacheloroppgaveemner på 20sp består av obligatorisk seminarundervisning (6 ganger) og har et omfang på «maksimalt 20 maskinskrevne sider i skriftstørrelse 12, med dobbel linjeavstand, normal marg og skrifttype Times New Roman (å ca. 1800 tegn uten mellomrom per side).» Dette utgjør cirka 320 ord per side, maksimalt 6400 ord. Bacheloroppgaver ved de fleste studieprogrammer ved SV-fakultetet har tilsvarende arbeidsomfang og lengde, men tildeles 10 studiepoeng. På spørsmål om årsaken til et 20sp bacheloroppgave, ga undervisere uttrykk på at det muligens er historiske årsaker til dette uten å komme nærmere på det. Andre bacheloroppgaver i psykologi nasjonalt ligger dog på mellom 15 og 30 sp. Emnebeskrivelser på bacheloroppgaveemner gir ikke inntrykk av at oppgaven bygger på egne empiriske undersøkelser, at den skal være erfaringsbasert, eller være mer krevende eller arbeidsintensiv enn bacheloroppgaver på 10sp. Komiteen oppfordrer PSI til å vurdere og eventuelt justere arbeid- og undervisningsomfang til studiepoeng som tildeles.

Komiteen deler inntrykket av emnesammensetning i bachelorprogrammet er omfattende, noe som bidrar til begrenset fleksibilitet og valgfrihet. Det oppstår en spenning mellom å tilby en selvstendig utdanning der det ikke er nødvendig å gå videre på master, samtidig som at løpet er designet for at

alle kvalifiserer til masterstudier (med sine 3 ulike retninger). Likeså mellom avvikling av fordypninger og videreføring av spesialiserte bacheloroppgaveemner, samt mellom behovet for tydeliggjøring i forhold til profesjonsstudiet og ønske om å «dekke alt». I lys av tilleggsspørsmål om mulighet for en 40-gruppe, er komiteens konklusjon at dagens oppbygging gjør en slik innføring umulig – men det finnes alternativer. Dette kommer vi tilbake til under punkt 7 og 8 i denne rapporten.

- Masterprogrammet

Masterprogrammet i psykologi ble også revidert i 2018. Det består av tre ulike retninger med egne opptaksskjermer og studietilbud. Felles for alle er at opptakskrav er minimum 80 studiepoeng i psykologi fordypning, der 20sp skal være metodeemner; at alle har innebygd et praksis/internship emne; og at arbeidet med masteroppgave foregår i 2. studieår. Retningene deler ikke felles emner og de fremstår som adskilte studieprogram, noe som kommer til uttrykk både i presentasjon og emnesammensetning. Oppbyggingen av HUS-master viser mest valgfrihet, noe som nok skyldes at studenter skal velge et tematisk løp ved oppstart. Komiteen fikk inntrykk av begrenset samarbeid på tvers av tematiske løp, noe som ble bekreftet i samtale med studenter og undervisere. AO har kun obligatoriske emner 1. studieår, mens CN har en kombinasjon av obligatoriske og valgfrie emner i 1. studieår.

Emnesammensetning i de ulike retningene gir et sammenhengende og hensiktsmessig inntrykk hver for seg, men i fravær av felles emner på tvers av retninger virket masterprogrammet noe fragmentert. Studenter opplyser at de ikke kjenner medstudenter på andre retninger fra eget kull, siden de ikke har en felles arena.

Internasjonalisering i psykologiprogrammene

Internasjonalisering angår muligheter for studenter til å ta delstudier i utlandet, så vel som deltakelse av internasjonale studenter i psykologiprogrammene. I bachelorprogrammet er det godt tilrettelagt med et helt eget semester (5. semester). Dette til tross, er det under 10% av studentene som benytter mulighet til å reise ut. Studentene rapporterte gjennom intervjuene at de får lite informasjon om utvekslingsrelevante faktorer som, eksempelvis, at man ikke kan ta emner ved UiO samtidig som man er ute. PSI har en utvekslingsavtale med Universidade Federal de Pernambuco i Brasil, som tilbyr bedre studentoppfølging. Det oppgis ikke spesifikt hvor mange studenter har benyttet seg av denne avtalen. Det er få BA-emner som gjennomføres på engelsk, men innreisende studenter får tilbud om å ta MA-emner i stedet. Komiteen innser potensialet som finnes for å øke antall studenter som drar på utveksling, enten de velger å ta frie emner eller flere psykologiemner.

På masternivå, er retningen Cognitive Neuroscience en internasjonal master med opptak av både norske og utenlandske studenter inn. Etter at det er vedtatt studentbetaling fra land utenfor EU er det betydelig færre søkere til CN (50% før, i år er det ca. fem fra EU, ingen utenfor).

Masterretningene er lite tilrettelagt for delstudier i utlandet, men engelskspråklige emner er tilgjengelige for internasjonale studenter. Temafelt sosialpsykologi tok imot 8-10 studenter via Erasmus; studentene jobber med et internship og samler data utenlands, men tar emnet ved UiO. I samtale med undervisere ble det påpekt at internasjonalisering også styrkes gjennom utenlandske gjesteforelesere, noe som forekommer ofte.

Ressurser og infrastruktur

Komiteen har ikke kunne sett nærmere på ressursituasjon i programmene, men bemerker det omfattende behov for undervisningstid som dagens undervisningstilbud krever. 130sp på obligatoriske emner i bachelorprogrammet og en bred emneportefølje oppdelt blant tre ulike masterretninger (og fire temaområder i HUS) binder betydelige undervisningsressurser. Høye overskudd i de ansattes timeregnskap ble nevnt i samtale med de ansatte, til tross for at PSI har en stor vitenskapelige stab. Dette kan tyde på et behov for dimensjonering av undervisningstilbud til tilgjengelige ressurser.

Romsituasjon og lokaler ble også nevnt av både studenter og ansatte som utfordrende, spesielt med tanke på lesesalsplasser, men også gruppe/seminarrom. Det siste kan også kobles til det omfattende undervisningstilbud som programmene tilbyr.

4. Læringsmiljø og programtilhørighet, studentaktive læringsformer og vurdering

- Årsenheten

Ingen studenter fra årsenheten deltok i samtale med komiteen, og vi har heller ikke tilgang til evalueringer eller andre tilbakemeldinger fra årsenhetsstudentene spesifikt. Ut fra det vi hører fra bachelorstudentene kan vi likevel anta at de ikke opplever en sterk tilhørighet til programmet. Siden alle psykologiemnene som inngår i årsenheten undervises felles med bachelor, har heller ikke underviserne oversikt over hvem som tilhører hvilket program. Det er også færre muligheter for studentaktivitet i de store innføringsemnene, og vurderingsordningene er primært korte skoleeksamener.

- Bachelorprogrammet

I studieplanen står det beskrevet at studentene vil møte et mangfold av studentaktiviteter, som rollespill, øvelser, diskusjoner, fremleggelse av stoff etc. Det er ikke helt lett å kjenne dette igjen i emnebeskrivelsene som helhet. I den obligatoriske emneporteføljen fremstår emnene relativt homogene i struktur, undervisnings- og vurderingsform. Nesten alle har en kombinasjon av forelesninger og seminarer, obligatorisk oppmøte som arbeidskrav og enten tre timers skriftlig skoleeksamen eller tre dagers skriftlig hjemmeeksamen med vurderingsuttrykk A-F. Mange av emnene har listet opp nøyaktig antall forelesnings- og seminarer, som fremstår litt rigid. I stedet kunne det med fordel vært en beskrivelse av forventet arbeidsinnsats fra studentene generelt, altså en tydeliggjøring av hva som forventes av tid til egenstudier, øvelser, eksamensforberedelser, osv. Variasjonen i undervisnings- og arbeidsmåter synes noe større innenfor valgemenene enn i de obligatoriske emnene.

Det fremstår likevel som det er relativt lite studentaktivitet i emnene generelt, et inntrykk som gjenspeiles i samtale med studentene, til tross for at denne indikatoren skårer relativt bra på Studiebarometer. De mener de fleste emnene er svært passive og er tydelige på at de ønsker mer aktivitet, innleveringer og formative vurderinger. De vitenskapelig ansatte rapporterer på sin side at det er mye aktivitet i de fleste emner. Kanskje handler dette om forventninger og hva man karakteriserer som aktivitet. En mentimeter-quiz i løpet av forelesningen er en aktivitet, men det er

mulig det ikke er nok til å telle i studentenes aktivitet-regnskap. De ønsker seg mer «lekser», med konkrete tilbakemeldinger på hva de har gjort riktig og galt.

Diskrepansen mellom lærere og studenters oppfatning kan illustreres i følgende eksempel: I ett av emnene skal studentene vurdere hverandres svar på en innlevering i metode. Dette er i utgangspunktet en aktivitet som kan gi studentene gode, aktive læringsmuligheter, og som ble trukket frem fra de ansattes side. Studentene nevnte også denne oppgaven, men opplevde at de ikke hadde fått tilstrekkelig opplæring i hvordan de skulle vurdere andres arbeid og at mangelen på tilbakemeldinger fra faglærerne medførte at feilaktige svar ble stående uten korrigering. Dermed opererte de med feil fasit i arbeidet frem mot eksamen. Oppfatningen av nytteverdi ble således ganske ulik mellom lærere og studenter.

Studentene komiteen var i samtale med opplyser at i store fellesemner er studentene på profesjonsstudiet typisk delt i egne seminargrupper, mens bachelorstudentene spres sammen med studenter fra andre studieprogrammer. Dette opplever de svekkende for både studie- og læringsmiljø, og det fremhever en bakenforliggende oppfatning av bachelorstudentene som et B-lag sammenlignet med profesjonsstudentene. Også underviserne ga uttrykk for at bachelorprogrammet stadig sammenlignes med profesjonsstudiet, og at studenter opplever det som 'hengende etter', noe som motvirker programtilhørighet. Denne situasjonen virker å være vedvarende, da også forrige periodisk programevalueringen tok det opp med tanke på programmenes egenart og særskilte kompetansegiving.

PSI er klar over utfordringer rundt læringsmiljø i bachelorprogrammet og har gjennomført flere tiltak, både faglige og sosialt. Emnet *PSY1050 Psykologi: teori og praksis* trekkes av studentene frem som et emne som etter revisjon er blitt veldig vellykket. SAMBA- prosjekt som har som et formål at studentene skal havne på seminar med de samme personene. Vanskelig å gjennomføre i praksis, da studentene fortsatt kan velge seminarer selv.

- Masterprogrammet

Masterstudentene har mye godt å si om både innhold i emnene og kompetansen blant underviserne. De beskriver likevel i stor grad det samme som bachelorstudentene når det gjelder ønske om mer aktivitet og tilbakemelding.

Komiteen har inntrykk av at underviserne på masterprogrammet legger vekt på aktivitet, diskusjon og at studentene skal utvikle seg faglig gjennom studieløpet. De forteller også at de på sin side opplever at studenter *velger bort* undervisning hvor det legges opp til studentaktivitet.

I *CN-retningen* rapporterer studentene at de opplever metodeundervisningen for teoretisk. De får ikke anledning nok til å øve og føler seg på tynn is når de skal bruke kunnskapen i praksisemner og internships. Studentene forteller at de har hatt programmeringsundervisning på en PC-lab, men at undervisningen primært var teoretisk og at de ikke brukte PC'ene (det var heller ikke tilstrekkelig antall PC'er til alle). Da står man igjen med et lite egne undervisningslokale. Studentenes opplevelse av manglende praktisk øving og læringsutbytte medførte at de ikke følte seg godt nok forberedt til å skrive masteroppgave. Igjen opplever lærerne det annerledes, og forteller at det brukes en rekke ulike aktiviteter, som kasusstudier, miniforelesninger (av studentene selv), veiledning, skriveoppgaver, programmering og debatter og diskusjoner. De ansatte ved CN-retningen beskriver eksempelvis metodeopplæringen som veldig 'hands-on', med mye programmeringsøvelse.

Selv om masterprogrammet som helhet har 70 studieplasser, blir studentgruppene i realiteten relativt små når de er delt i tre studieretninger, særlig fordi HUS i praksis deles i fire under-retninger. Studentene har således sin tilhørighet til mindre grupper på 8-10 studenter, noe som kan være positivt, men som også er sårbart. Studentene rapporterer at de ikke kjenner hverandre på tvers av retninger og temaløp, utover dersom de kjenner hverandre fra før.

Emneevaluering

En måte å undersøke om læringsaktiviteter lykkes etter intensjonen, er gjennom emneevalueringer. Fra 2022 skal dette gjennomføres hver gang det enkelte emnet gjennomføres, underveis i semesteret. Det ser ikke ut til å foreligge en egen mal for dette, noe som innebærer at evalueringene har veldig ulik form. I seg selv er ikke det problematisk, tvert imot kan det være en fordel at rapportene kan utformes på forskjellige måter. Vårt inntrykk fra samtaler med de vitenskapelig ansatte er at det brukes ulike former for evaluering i de fleste emner. Utfra informasjonen som er tilgjengelig på UiOs nettsider ser det imidlertid ut til å være kun et fåtall emner som er evaluert etter ny ordning, og mange emner er tilsynelatende ikke evaluert på relativt lenge (tilbake til 2017/2018). Dette gjelder alle studieprogrammene. Ifølge utdanningsledelsen ved instituttet ligger årsaken i en foreløpig trøblete overgang til nye rutiner og systemer.

Vi vil benytte anledningen til å nevne at selv om evaluering ofte brukes synonymt med tilbakemeldinger fra studentene, handler det også om en faglig vurdering av både slike studenttilbakemeldinger og andre aspekter ved emnet. Uansett er det viktig at resultatene faktisk kommuniseres til studenter og andre som har eierskap til emnet.

5. Målgruppe, rekruttering, Inntakskvalitet og oppnådde resultater

Årsenhet, bachelor- og masterprogrammene i psykologi er blant UiOs og landets mest ettertraktete utdanninger, med høyt antall førstevalgsøkere per studieplass og høy inntakskvalitet på samtlige studietilbud.

- Årsenheten

I årsenheten ble antall studieplasser kraftig redusert i 2019, fra 92 til 52 studieplasser. Siden endringen har det vært gjennomsnittlig 10 førstevalgs søkere per studieplass de siste fem år. Minimum poenggrense ved opptak ligger rundt 54. Også her er det studenter som ikke møter opp til studiestart, cirka 10 hvert, slik at opptaksrammen ikke fylles opp. Frafall i årsenheten forekommer i hovedsak i 2.semester og ligger rundt 20%.

- Bachelorprogrammet

I evalueringsperioden (2017-2022) har antall studieplasser i bachelorprogrammet økt fra 170 til 186, med gjennomsnittlig tre førstevalgssøkere per studieplass. Minimum poenggrense ved opptak ligger rundt 50-51. Ifølge tall oppgitt i Egenevaluering, er det cirka 20-30 søkere som takker ja til studieplass hvert år, men ikke møter opp ved semesterstart, slik at opptaksrammen ikke fylles opp. Dette bidrar til relativt høyt frafall ved første studieåret. Egenevalueringen viser at det er spesielt ved 3. og 4. semester i studieløpet at frafallet forekommer; etter det øker med noen prosentpoeng. Frafallet ved

student kull som startet i 2018 og ble uteksaminert i 2021 var 38%. Dette er i overensstemmelse med andel av kandidater som fullfører på normert tid, henholdsvis 44, 42 og 53% i 2017, 2018 og 2019.

- Masterprogrammet

På masterprogrammet er opptaksrammen 70 studieplasser fordelt blant tre studieretninger: Helse, utvikling og samfunn (35 plasser), Arbeids- og organisasjonspsykologi (15 plasser) og Cognitive Neuroscience (15 plasser). Gjennomsnittlig er det 8,8 førstevalgssøkere per studieplass for de tre studieretningene og opptaksgrenser varierer blant retninger, fra 3,4 til 4,1. Antall studenter som ikke møter opp ved semesterstart er vesentlig lavere enn på bachelor, og ved HUS var det 13 flere studenter som møtte opp høsten 2022 enn studieplasser. Frafall masterprogrammet er lavt og andel uteksaminerte kandidater per masterkull er relativt høyt, i snitt 84%.

Årsenhet, bachelor- og masterprogrammene i psykologi rekrutterer godt kvalifiserte studenter med høy inntakskvalitet. Dette skaper et godt grunnlag for faglig utvikling. I samtale med et utvalg av studenter, kom det fram at en del forventninger til studieprogrammene ikke oppfylles, både på bachelor og master, men spesielt på masternivå. Årsaken til at en del studenter ikke møter opp ved studiestart bidrar til høye frafallstall og kan skyldes flere faktorer, blant annet manglende reell motivasjon for studiet eller økende konkurranse fra andre studiesteder som tilbyr psykologibachelor og profesjonsstudier. Sett i sammenheng utgjør dette et tapt potensiale for psykologiprogrammene ved UiO, da man går glipp av faglige sterke studenter. I samtale med undervisere og studieadministrasjon kom det frem at det kan være en viss «lekkasje» fra bachelorprogrammet til profesjonsstudiet, og at årsenhetsstudenter kan samle poeng for videre opptak til profesjonsstudiet. Det foreligger ikke systematisk informasjon om «lekkasje» fra bachelor til profesjonsstudiet, noe som kunne bidratt til en bedre forståelse av frafall problematikken. Komiteen anbefaler at PSI foretar en frafallsundersøkelse på bachelornivå.

6. Arbeidslivsrelevans

I egnevalueringen framheves det at tilknytning til arbeidslivet og arbeidslivsrelevans har fått mye oppmerksomhet de siste årene ved instituttet, blant annet gjennom en arbeidsgruppe som leverte sin rapport i 2021. Rapporten anbefalte blant annet å undersøke mulighetene for å inkludere ulike typer relevant ferdighetstrening, samt kontakt med ulike aktører i arbeidslivet på bachelorprogrammet. Rapportens anbefalinger har blitt fulgt opp, blant annet gjennom utviklingen av «Bærekraftlaboratoriet» (B-LAB2000-Bærekraftlaboratoriet: Tverrfaglig Praksisemne), som ble første gang gjennomført høsten 2022. Et annet tiltak som SV-fakultetet, i samarbeid med Karrieresenteret, har utviklet, er såkalte karriereemner for alle studenter ved fakultetet.

- Årsenheten

Egenevalueringen fremhever at årsenheten i psykologi skal gi studentene grunnleggende kunnskap om psykologifagets bredde gjennom dets biologiske og sosiale forankring, samt kunnskap om sentrale psykologiske teorier, metoder, og forskningsresultater og fagets historiske utvikling. På nettsidene framheves det at psykologi kombinert med andre fag kan være en slagkraftig kombinasjon innenfor en rekke yrker: undervisning, saksbehandling, konsulentvirksomhet, ledelse, medier og organisasjonsarbeid. Årsenheten kan inngå som en del av en bachelorgrad, eller den kan

tas som del av videreutdanning. Studiebarometeret sendes ikke til førsteårsstudenter og det foreligger derfor ikke resultater fra Årsenheten der.

Som nevnt i punkt 3 over, finner komiteen at årsenhetens oppbygging ikke samsvarer med studiets målsetninger, spesielt med tanke på at «årsevenheten gir sammen med PPU undervisningskompetanse i psykologi», slik det opplyses på nettsidene. Kompetansekravet for å undervise i den videregående skolen er som hovedregel 60 studiepoeng som er relevante for det aktuelle faget. Komiteen anbefaler å revidere årsevenheten slik at den helst består av 60 studiepoeng i psykologiemner.

- Bachelorprogrammet

Når det gjelder arbeidslivsrelevans, framhever egevalueringen at bachelorstudentene tilegner seg kjennskap til ulike forskningsmetoder, analytiske ferdigheter og muntlig og skriftlig formidlingskompetanse. Studentene får trening i å presentere eget arbeid og motta kritisk og faglig tilbakemelding, samt gi tilbakemelding på andres arbeid. Studentene får kunnskap om å analysere menneskers handlinger og samspill med omgivelsene, og å anvende psykologiske perspektiver i analyse og beskrivelse av ulike samfunnsmessige utfordringer. Det understrekes at bachelorgraden ikke kvalifiserer direkte til et bestemt yrke, men man påpeker at disse ferdighetene vil være relevante i en rekke ulike yrkesmessige sammenhenger.

Tilknytning til arbeidslivet er det området med gjennomgående lavest skåre i Studiebarometeret. Studentene er minst fornøyde med informasjon om hvilke yrker/bransjer som er relevante for dem, informasjon om hvordan kompetansen deres kan brukes i arbeidslivet, innføring i hvordan de kan formidle sin egen kompetanse til potensielle arbeidsgivere, og hvorvidt representanter fra arbeidslivets bidrar i undervisningen (gjesteforelesere).

Komiteens samtaler med studenter understøtter bildet av at studentene sliter med å se arbeidslivsrelevansen i bachelorstudiet. Få studenter tar de spesifikke emnene knyttet til arbeidslivsrelevans (*Finn din fremtid*), og det påpekes at disse kanskje er for sterkt koblet til SV-fakultetet, og for langt unna instituttet. Manglende arbeidslivsrelevans trekkes frem som et stressmoment for bachelorstudenter. Det oppleves som man må ha et brennende engasjement fra før for å kunne se arbeidslivsrelevansen i studiet. Studentene etterlyser for eksempel at bedrifter kan komme og snakke om deres erfaring med å ansette psykologistudenter, og fortelle om hvordan kompetansen deres er ettertraktet, men også å synliggjøre dette gjennom fagene underveis i studiet.

- Masterprogrammet

Egevalueringen framhever at de tre ulike studieretningene gir både felles kompetanse og unike ferdigheter som kan knyttes opp mot arbeidslivsrelevans, og derfor vil være nyttige på ulike måter både i videre forskning og arbeidslivet ellers. I alle studieretningene legges det vekt på at kandidatene opparbeider seg en evne til å arbeide målrettet og resultatorientert, både selvstendig og i gruppe. Videre legges det vekt på at kandidatene er i stand til å presentere og rapportere resultater i tråd med vitenskapelig etterrettelighet. Studentene trenes også i å initiere og medvirke konstruktivt i faglig endrings- og utviklingsarbeid i grunnleggende og anvendt forskning. I tillegg framhever egevalueringen flere konkrete arbeidsrelevante kompetanser knyttet til de ulike studieretningene.

Også for masterstudentene er tilknytning til arbeidslivet det området med gjennomgående lavest skåre i Studiebarometeret. Studentene er minst fornøyd med informasjon om hvilke yrker/bransjer som er relevante for dem, informasjon om hvordan kompetansen deres kan brukes i arbeidslivet,

innføring i hvordan de kan formidle sin kompetanse til potensielle arbeidsgivere og at representanter fra arbeidslivet bidrar for lite i undervisningen.

7. Tverrfaglighet i bachelorprogrammet

Komiteen har blitt bedt om å gi en særlig vurdering av oppbyggingen av bachelorprogrammet, hvordan det kan legges til rette for tverrfaglighet i programmet, samt vurdere om det er «formålstjenlig med tre masterløp og et generelt bachelorprogram som kvalifiserer til samtlige, eller burde det være mer rom for spesialisering opp mot masterløpene». Vi behandler disse punktene nedenfor.

Gjennomgangen av helhet og sammenheng i bachelor- og masterprogrammene viser at ønsket mål ved studieplanenes endring fra 2018 om å tilrettelegge for faglig fordypning på masternivå er oppnådd: spesialisering skjer gjennom de tre masterretningene, mens bachelorprogrammet holdes bredt og gir studenter solid kunnskap over hele spekteret av psykologidisiplinen. Denne måloppnåelsen skjer likevel på bekostningen av fleksibilitet i bachelorprogrammet, og med det også tverrfaglighet. PSIs bachelormodell med en 130sp fordypning i psykologi tillater nesten ingen valgfrihet for studenter, hele 120sp er i obligatoriske emner. BA-studenter har riktignok mulighet til å ta 30sp i frie emner og/eller utveksling, men vi har begrenset oversikt over hvordan disse brukes, om de omfatter emner fra andre fagdisipliner eller enda flere psykologiemner. De 30 frie studiepoengene åpner for tverrfaglighet, men garanterer den ikke.

Ved å prøve å «dekke alt», får komiteen inntrykket av at bachelorprogrammets profil ikke tydeliggjøres i forhold til profesjonsstudiet, tvert imot: profesjonsstudiet virker å være retningsgivende for bachelorprogrammet. Bachelorprogrammet skal være 'like godt' som profesjonsstudiet gjennom høyt antall studiepoeng i de ulike underdisiplinene. Komiteen lurer på om det er andre måter å tydeliggjøre programmets profil på, nemlig nettopp gjennom mer valgfrihet og tverrfaglighet, slik det gjøres i andre samfunnsvitenskapelige studieprogrammer. Dette vil kunne gjøres ved å redusere antall obligatoriske emner i psykologi fordypning og la studenter velge øvrige psykologi emner ut fra egne interesser. Dette ville ikke innebære gjenoppretting av bachelorspesialiseringer, men valgfrihet innenfor disiplinen.

Med hensyn til tverrfaglighet, kan innføring av en 40-gruppe i bachelorprogrammets oppbygging bidra på flere fronter. I programmer som har 40-gruppe som en del av sin programstruktur, velger studentene denne ut fra egne interesser. De lærer andre disipliner å kjenne og eksponeres til å andre tilnærminger og tenkemåter. Kontrasten som oppstår, likheter og forskjeller, bidrar til å synliggjøre egne kunnskaper og ferdigheter, og hva studenter med bachelor i psykologi kan bidra med til samfunnet og andre fag.

Behovet for en tverrfaglig tilnærming og samarbeid gjør seg stadig mer gjeldende i dagens samfunn. I samtale med underviserne kom det frem at tverrfaglighet er en del av deres hverdag, spesielt gjennom forskningssamarbeid, samtidig som at det er begrenset plass til det i studieprogrammer. Komiteen fikk inntrykk av at underviserne var positive til tverrfaglighet og en eventuelt 40-gruppe, samtidig var de klare over at noe måtte vike. En gjennomgang av emneportefølje vil kunne avdekke muligheter for å frigjøre 40sp for en 40-gruppe. Deler av 40-gruppen kan også gjennomføres på

utveksling (slik som i samfunnsøkonomi bachelor). Skulle studentene ønske flere psykologiemner, kan de bruke frie emner til dette, enten ved UiO eller på utveksling.

Komiteen legger ved et eksempel på en alternativ oppbygging av bachelorprogrammet med 90sp fordypning i psykologi og en 40-gruppe (se Vedlegg), som innspill til PSIs vurdering. Vi understreker at dette er et eksempel, med formål om å vise muligheter, ikke et ferdig bearbeidet endringsforslag. Komiteen er klar over at omfattende endringsprosesser krever både utredning og forankring i fagmiljøet.

Med hensyn til masterløpene og rom for spesialisering opp mot masterløpene, vil kombinasjonen av færre obligatoriske emner og flere valgbare emner muliggjøre et mer fleksibelt studieløp styrt av studentenes faglige interesse. Dette kan bidra til motivasjon i forhold til egne studier, uten å kreve gjeninnføring av spesialiseringer.

Til sist, komiteen vil påpeke en ubalanse i antall studiepoeng som kreves for opptak til masterstudier i forhold til dagens modell for bachelorprogrammet. Ved opptak til masterstudier på eget universitet, har UiOs bachelorstudenter 50sp mer i psykologifordypning enn det som er kravet (80sp fordypning). Dette inkluderer både metode og øvrige emner. Det er positivt at UiOs kandidater får bred psykologikompetanse gjennom bachelorstudier, men forskjellen mellom nåværende bachelorfordypning og opptakskrav til master viser at det er rom for endringer samtidig som at man ivaretar kvalifisering til masteropptak.

8. Oppsummerende vurdering og anbefalinger

Årsenhet, bachelor- og masterprogrammene i psykologi er blant de mest ettertraktete utdanninger i UiO og Norge. Denne periodiske programevalueringen viser et omfattende og solid studietilbud, godt forankret i et engasjert og sterkt fagmiljø. Som egevalueringen viser, er PSI klar over sine styrker og utviklingspotensial. Programmene, staben og utdanningsledelse har vist vilje og evne til endring og nyskapende studietilbud, noe de gjennomførte endringer i studieplanene i 2018 vitner til. Komiteen er enstemmig i at psykologiprogrammene viser meget høyt kvalitet og bør videreføres. Endringene fra 2018 var omfattende og det er naturlig at noen utfordringer gjenstår og at nye kan oppstå. Anbefalingene vi presenterer her bygger på gjennomgangen vi har foretatt og er ment som innspill til håndtering av disse utfordringene.

- *Årsenheten: formål og emnesammensetning*

Komiteen anbefaler en revidering av formålet med samt emnesammensetning i årsenheten slik at den består helst av 60 studiepoeng i psykologiemner, eventuelt å ha 40 stp obligatoriske emner og la studentene velge mellom å fylle de resterende 20 med exphil og exfac eller med psykologiske valgemner.

- *Bachelorprogrammet: oppbygging og tverrfaglighet*

Komiteen anbefaler en gjennomgang av emneportefølje for å identifisere muligheter for tettere samarbeid mellom emner, sikre tydelige progresjon mellom emnenivåer og unngå unødvendig overlapp. Videre anbefaler vi at PSI utreder og vurderer innføring av en 40-gruppe i bachelorprogrammet for å sikre tverrfaglighet. Gjennomgang av emner vil kunne avdekke muligheter

for å frigjøre 40 sp for en 40-gruppe, for eksempel, ved å dimensjonere bacheloroppgaveemne til 10sp og slå sammen nærliggende PSY1010 og PSY1050.

Komiteen anbefaler videre at PSI vurderer opprettelse av et innføringsemne i psykologi, som et felles grunnlag som tydeliggjør sammenhengen i programmet og eventuelt valgmuligheter. Emnet kan med fordel bygges på eksisterende emner, for eksempel PSY1010 og PSY1050.

Komiteen er klar over at studentenes forventninger til læringsaktiviteter og tilbakemeldinger underveis i studiet er høye, likeså er undervisernes rapportering av aktivitetsnivå. En forventningsavklaring ved studiestart og ved de enkelte emner kan bidra til å redusere denne diskrepansen. Komiteen anbefaler at PSI tydeliggjør overfor studentene de ulike læringsaktiviteter som tas i bruk i de ulike emnene og hvordan de bidrar til læringsutbytte.

Bachelorprogrammet har i dag fem bacheloroppgaveemner. Presentasjonen og undervisningstilbud er tilnærmet lik for alle, men i samtale med studentene kom det frem at gjennomføring og oppfølging i de ulike emner er varierende. Komiteen anbefaler PSI å vurdere behovet for adskilte emner samt potensiale i sammenslåing av disse, noe som vil kunne styrke programtilhørighet. Noe av undervisningen med spesialisert innhold vil kunne beholdes, samtidig som at hovedfokus blir i oppgaveskriving og veiledning.

Exfac er obligatorisk på SV-fakultetets bachelorprogrammer. Komiteen vil likevel stille spørsmål om et felles exfac-emne på fakultetsnivå er den beste måten å utnytte studiepoengene på. Så vidt vi vet tilbyr PSI den eneste norske bachelorgraden i psykologi hvor exfac er obligatorisk (men flere andre studiesteder har psykologiemner i vitenskapsteori). Man kunne tenke seg at et institutt-organisert exfac-emne kunne være bygget på PSY1050 Psykologi: teori og praksis, men utvidet til 10 studiepoeng og med noe mer vitenskapsteori, for eksempel. Da ville man også kunne sikre en god overgang mellom exfac og innføring i metode, uten mer overlapp enn nødvendig, og man kunne gjøre exfac-emnet reelt studieforberedende i større grad ved å fokusere på akademiske ferdigheter en psykologistudent trenger. På den måten vil man også kunne frigjøre minimum 5 studiepoeng som kan bidra til å tilrettelegge for en 40-gruppe.

- *Masterprogrammet: læringsmiljø og programtilhørighet*

Masterprogrammet i psykologi består av tre retninger. Mens hver enkelt retning fremstår som meget spesialisert, fremstår programmet som helhet som mer fragmentert. Ujevnheter som oppstår i oppfølging og studietilbudet i de ulike retninger og temaløp motvirker læringsmiljø og programtilhørighet. Komiteen anbefaler derfor at PSI vurderer masterprogrammet som helhet. I tråd med dette, anbefaler komiteen opprettelse av et felles innføringsemne, for å sikre et helhetlig perspektiv og styrke programtilhørighet.

Videre anbefaler komiteen PSI å sikre tilstrekkelig øving på metodiske ferdigheter og at progresjonen i læringsaktiviteter gjennom programmet gjøres mer eksplisitt for studentene.

- *Arbeidslivsrelevans*

Komiteen mener innsatsen knyttet til arbeidslivsrelevans bør intensiveres ytterligere. Tydelige mål og strategier for arbeidslivsrelevans på studieprogramnivå er viktig for å sikre god ressursutnyttelse og kontinuitet av tiltak, som igjen kan følges opp gjennom kvalitetssikringsmekanismer. Det er viktig at tiltakene klarer å nå og mobilisere flest mulig studenter.

Det bør arbeides målrettet med å styrke studentenes kunnskap om egen læring og kompetanse, gjennom at arbeidslivsrelevante ferdigheter gjøres mer eksplisitte for studentene. Det er viktig at dette vektlegges allerede tidlig i studieløpene. For eksempel kan alumninettverk brukes til å gi studentene perspektiver på hvordan generiske og fagspesifikke ferdigheter kan komme til nytte i arbeidslivet. Synliggjøring av arbeidslivsrelevansen henger også sammen med ulike former for samspill med arbeidslivet der studentene får bruke faget. Her kan for eksempel mer vekt på praksisemner og eksterne bachelor- og masteroppgaver være gode tiltak, spesielt dersom det også legges til rette for refleksjon over ferdighetene studentene har brukt.

- *Læringsmiljø og utdanningsledelse*

Gjennom arbeidet med evalueringen ble komiteen oppmerksom på organisasjonsformen til studieprogrammene ved PSI, med en utdanningsleder som er faglig ansvarlig for både årsstudiet, bachelor, master og profesjonsstudiet. Det ligger også et undervisningskoordineringsansvar til ledelsen i hver fagavdeling ved instituttet. I tillegg prøves det nå ut en ordning med semesteransvarlige for å sikre sammenheng mellom emner som går parallelt, men vårt inntrykk i samtale med ansatte og ledelsen er at dette foreløpig fungerer i varierende grad. Samtidig etterlyser bachelorstudentene at sammenhengen i studieprogrammet vises tydeligere frem og at programmet vies like mye oppmerksomhet og oppfølging som profesjonsstudiet. I samtale med de ansatte, fikk komiteen inntrykk av at hverken fagavdelinger eller semesteransvarlige har oversikt over, ansvar for eller eierskap til et komplett studieprogram. Det var studiekonsulentene som synes å ha best oversikt over programmene som helhet, ikke de faglige ansatte. Gitt at studieprogrammene i psykologi er omfattende både i forhold til innhold og størrelse, er vårt inntrykk at dagens organisasjonsform er hensiktsmessig for de faglige retningene i disiplinen (på tvers av programmer) mens fokuset på de enkelte studieprogrammer blir mindre tydelig.

Komiteen anbefaler PSI å utrede alternative former for utdanningsledelse i studieprogrammene ved instituttet. Et felles programråd ledet av utdanningsleder er relevant å beholde, all den tid noen problemstillinger vil være felles for alle programmer. I stedet for semesteransvarlige kan det foreslås å innføre programledere for hvert av studieprogrammene: bachelor (eventuelt kombinert med årsstudiet), master og profesjon. Programlederne kan gjerne ha en komite rundt seg, som eksempelvis kan bestå av andre vitenskapelig ansatte, studiekonsulent og studenter, i den grad man finner det hensiktsmessig. Slik vil man kunne etablere en ledelse av hvert program som kan drive faglig, helhetlig utvikling av hvert program (utover koordinering av timeplaner o.l.) og som kan ta tak i programspesifikke utfordringer på en fokusert måte. Eksempelvis kan man da utvikle en plan for undervisnings- og vurderingsformer på programmet som helhet, i stedet for at dette gjøres for ett og ett emne mer isolert. Man kan også jobbe mer målrettet med arbeidslivsrelevans, tilhørighet og læringsmiljø. Gjennom å gi studieprogramlederne plass i programrådet vil man fortsatt kunne ivareta fellesaspekter som internasjonalisering og tverrfaglighet. Anbefalingen kommer ut av en refleksjon over sammenheng mellom utfordringer i læringsmiljø, helhet og sammenheng, og organisasjonsformen. Gjennom en endret arbeids- og ansvarsdeling kan utdanningsleder få frigjort kapasitet til mer overordnede utdanningsledelsesoppgaver, samtidig som at de enkelte programmer ivaretas av sine respektive programledere på en helhetlig måte.

Oslo og Tromsø, 21.juni 2023

Jemima García-Godos

Rannveig Grøm Sæle

Are Turmo

Ida Krohn Sjursen

Jemima García-Godos RGSæle Are Turmo ida sjursen

VEDLEGG

Eksempel alternativ bachelor i psykologi med 40-gruppe (fra 130sp til 90sp fordypning):

6. semester	Bacheloroppgave innenfor tema	40-gruppe	EXPHIL03 – Examen philosophicum
5. semester	Fritt emne / utveksling	Fritt emne / utveksling	Fritt emne / utveksling
4. semester	PSY2405 – Innføring i arbeidspsykologi	40-gruppe	40-gruppe
3. semester	PSY2101 – Helsepsykologi / PSY2503 – Kultur- og samfunnspsykologi	40-gruppe	PSY2013 – Kvalitativ metode
2. semester	PSY1300 – Kognitiv psykologi	PSY1100 – Sosialpsykologi	PSY2014 – Kvantitativ metode
1. semester	SVEXFAC03 – Examen Facultatum - Samfunnsvitenskapelig variant	PSY1050 – Psykologi: Teori og praksis + PSY1010 – Innføring i metode Kan slås sammen til et 10sp emne?	PSY1200 – Introduction to developmental psychology + PSY1250 – Personlighetspsykologi 1 Kan slås sammen til et 10sp emne?
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Eksempel alternativ årsenhet med 60sp i psykologi:

2. semester	PSY1300 – Kognitiv psykologi	PSY1100 – Sosialpsykologi	Valgfritt emne
1. semester	Valgfritt emne	PSY1050 – Psykologi: Teori og praksis + PSY1010 – Innføring i metode Kan slås sammen til et 10sp emne?	PSY1200 – Introduction to developmental psychology + PSY1250 – Personlighetspsykologi 1 Kan slås sammen til et 10sp emne?
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng